

NHỮNG BỨC TRANH THIÊN NHIÊN TRÊN VÁCH ĐÁ PHÍA ĐÔNG CÙ LAO CHÀM

Nguyễn Đức Minh

Không biết từ bao giờ, vách đá phía Đông Cù Lao Chàm đang lưu giữ nhiều bức tranh thiên nhiên tuyệt tác. Có bức đã ngả màu thời gian, có bức mới hoàn thành, nhưng cũng có bức như vẫn đang được vẽ dở dang... Tất cả chúng được trưng bày thật nghệ thuật như có bàn tay chuyên nghiệp giấu mặt nào đấy can thiệp một cách tự giác và thật vô tư. Nếu ai đã đến đây sẽ cảm nhận được rằng họ đang lạc vào thế giới nghệ thuật của một dáng vô hình nào đấy với cả rừng tranh đá thiên nhiên.

Nhưng rồi bằng cảm quan tư duy khoa học vẫn biết rằng, do ảnh hưởng của ánh sáng, không khí, gió, hơi nước và môi trường đặc biệt của khu vực, những bức tranh trên vách đá được hiện hình bởi nhiều màu sắc cùng những gam màu khác nhau. Tuy nhiên gam chủ đạo vẫn là gam lạnh, trầm lắng sâu thẳm sức sống bền bỉ cùng thời gian. Đường nét các bức tranh thật tự nhiên, theo phương thẳng đứng giống như đường đi của các cây cọ vẽ khổng lồ và do bàn tay của họa sĩ vô hình vẽ nên từ trăm năm, ngàn năm trước để lại. Muốn chiêm ngưỡng, phải từ nhiều góc độ để cảm nhận. Những bức tranh ấy có thể thuộc rất nhiều trường phái, nhiều

phong cách được thể hiện độc đáo. Đá - cây - rêu - hơi nước - sương mù - gió - nắng... cùng kết hợp với trí tưởng tượng của con người cho những bức tranh tuyệt vời nhiều màu sắc, nhiều hình khối, đường nét.

Đá chứa nhiều hoá chất, gặp nước mưa, nước từ các rễ cây... chảy ồ ạt khi có mưa lớn, hoặc nhều từ từ đục khoét dần đá cộng với các loại rêu, địa y để lại những vết chảy trên vách đá. Có bức tranh rộng cả ngàn mét vuông, có bức chỉ vài chục mét vuông nhưng nhiều bức nhỏ hợp lại thành bức lớn đội từ trên cao ngút mắt xuống chân đảo sát mặt nước. Có khi kết thúc đột ngột, có khi lại có đường riềm bởi một loạt các hòn đá lớn nhấp nhô, nhiều góc cạnh. Điều đặc biệt hơn, những bức tranh này thay đổi theo độ sáng của nắng mặt trời trong từng thời điểm khác nhau, theo từng mùa, từng ngày khác nhau. Chỉ một bức tranh trong từng thời điểm bình minh, sáng, trưa, chiều, hoàng hôn đều cho cảm nhận về bức tranh khác nhau cho dù vẫn chỉ cùng với diện tích khuôn khổ đã ấn định. Vào ngày có nắng, ánh sáng mặt trời cũng cho các kết quả theo trình tự thú vị. Khi mặt trời lên, nắng yếu nhưng chiếu thẳng, các bức tranh ảo mờ trong sương sớm, đôi chỗ lấp ló những hình thể lạ lẫm cho cảm giác lạc vào xứ sở thần tiên. Khi mặt trời lên, nắng sáng có cường độ mạnh, phản chiếu thẳng vào vách đá, phản chiếu xuống mặt nước phản

quang lên vách đá tạo nên hợp thể ánh sáng soi rọi rõ từng đường nét dù nhỏ nhất. Bức tranh ấy có thể thoáng bóng chim bay qua, có thể các tán cây rung động bởi luồng gió bất chợt đùa giỡn, có thể được điểm xuyết thêm vài lọn mây trắng bông bênh từ phương trời nào đó đột nhiên lạc lõng đến xứ Cù Lao in bóng xuống vách đá... Khi mặt trời đứng bóng lại tạo nên chỗ sáng chỗ tối để có những bức tranh có cận cảnh, có viễn cảnh kết hợp hoà thành mảng nổi, mảng chìm. Đây là sức sống thời không phô trương nhằm giấu bớt những khoảng cách giữa rực rỡ và âm u, giữa lộ liễu và thâm kín để chuẩn bị cho một cuộc giao thời. Khi mặt trời khuất sau phía Tây Hòn Lao tạo nên bức tranh trầm mặc trong gam màu thâm lạnh. Ẩn chứa đâu đó những ý tưởng của bóng đêm chuẩn bị lan toả chập chờn. Vào ngày không có nắng màu sắc các bức tranh dù không rực rỡ nhưng lại chuyển sang gam màu xám chủ đạo, đôi chỗ được tô điểm những vệt sáng phản quang từ sóng nước tạo hình ảnh chập

chờn mung lung thêm huyền ảo. Trong những ngày này các bức tranh thường gợi cho con người những hoài niệm về cổ hương trong thoáng tư duy u uẩn một nỗi niềm khó nói nào đấy.

Nếu dùng máy ảnh kỹ thuật số chụp về nạp vào máy tính, dùng trình photoshop để xử lý như tăng giảm độ sáng, độ màu sẽ cho những tấm ảnh về những bức tranh theo từng cung bậc cảm thụ khác nhau. Cái khó cho các nhiếp ảnh gia là khi ngồi trên thuyền bông bênh sóng vỗ, độ gần xa và góc chụp đều quyết định chất lượng chụp. Vì thế không phải ai cũng chụp được các bức tranh một cách ưng ý, không phải loại máy nào cũng cho các bức ảnh đồng nhất, bởi sự chi phối từ nhiều yếu tố. Tương lai sẽ có những du khách bỏ cả đời mình cho cuộc sưu tập những bức tranh thiên nhiên của Cù Lao Chàm ở khu vực này. Tuy nhiên cũng không loại trừ những họa sĩ có tâm huyết với vùng đảo này sẽ thật nhiều cơ hội để học từ thiên nhiên những hình khối đường nét, màu sắc và đặc biệt là cách

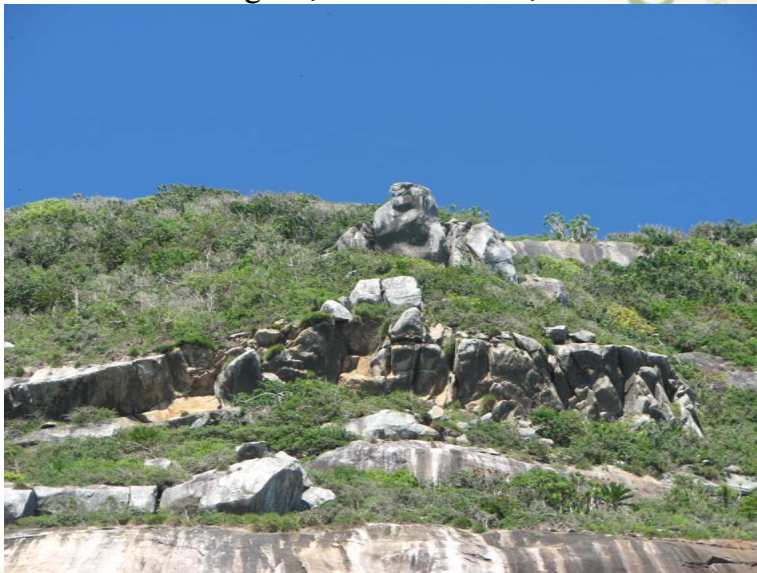

bố cục hợp lý cho tổng thể một bức tranh mà người xem phải vận dụng cả độ khoáng đạt không gian của sự kết hợp hài hoà biển, trời, nước, của cả tâm hồn mình để cảm nhận, thưởng thức.

Thiên nhiên đã cho con người những sản phẩm nhiều giá trị nghệ thuật, chỉ có thể gìn giữ được các bức tranh vách đá này trên phương diện bảo tồn tổng thể môi trường sinh thái khu vực cả trên núi và dưới nước. Vì qua nghiên cứu của các nhà khoa học chuyên ngành cho biết, xen lẫn trong đá có nhiều cây thuốc Nam rất giá trị chữa được nhiều bệnh. Chính những loại cây, loại rêu đá này góp phần tạo nên màu sắc cho các bức tranh đá. Phía trên cao theo lời các cụ già kể lại, xưa còn có những cây lầy gỗ lớn xen kẽ các trên đá đã bị đốn hết. Nếu còn, sẽ điểm xuyết làm cho bức tranh trên vách đá nhiều giá trị hơn. Hiện nay tuy chỉ còn các loài cây đại loại bụi thấp nhưng vẫn có bóng dáng chim chóc về làm tổ, đôi chỗ còn nghe âm thanh róc rách của suối nước vốn trước đây hàng ngàn năm từng tuôn chảy tạo những vệt nước nắng lung linh trên các sườn đá lớn. Nhìn về tổng thể, đây chính là những đường cọ đang sống, đang nhảy múa của tạo hóa hiện hình dần dưới ánh sáng mặt trời.

Mỗi độ Xuân về, những bức tranh đá trên đảo lại có dịp phô trương dáng vẻ hấp dẫn, ngời ngời sức sống, lung linh trăm màu, ngàn tia dưới ánh nắng mặt trời. Để tôn tạo cảnh quan, giữ mãi những giá trị văn hóa phi vật thể trời

cho, có thể trồng cây tăng thêm vẻ đẹp nơi này, tạo môi trường cho những bức tranh đẹp từng trở thành quá vãng sẽ hiện hình lại cùng những bức tranh đang hiện hữu cần được bảo tồn mãi

cho mai sau. Rực rỡ hay tàn lụi, chói sáng hay phai mờ là quy luật của tự nhiên nhưng đều có tác động từ bàn tay, tấm lòng của con người. Vì thế những bức tranh đá tồn tại hay không sẽ phụ thuộc hoàn toàn vào nhận thức và hành động của con người. Hy vọng tương lai, những bức tranh đá ở phía Đông Cù Lao Chàm sẽ là một sản phẩm du lịch tuyệt vời của Xứ Đảo, dành mời gọi những du khách yêu nghệ thuật đến thưởng lãm, chiêm nghiệm, thẩm thía những triết lý, những bài học về cuộc sống từ thiên nhiên để thêm yêu vùng đất thơ mộng, huyền bí đầy nắng gió này◊